

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**Львівський національний університет імені Івана Франка**  
**Юридичний факультет**  
*Кафедра історії держави, права та політико-правових учень*

Затверджено на засіданні кафедри історії держави,  
права та політико-правових учень юридичного  
факультету Львівського національного університету  
імені Івана Франка  
(протокол № 1 від 30 серпня 2022 р.)  
Завідувач кафедри \_\_\_\_\_ проф. Бойко І. Й.

**Силабус з навчальної дисципліни**

**«Звичаєве право»**

*Вибіркова дисципліна*

*Львів – 2022*

**Силабус курсу «Звичаєве право»  
2022–2023 навчального року (4-й семестр)**

<b>Назва курсу</b>	Звичаєве право
<b>Адреса викладання курсу</b>	м. Львів, вул. Січових Стрільців 14,
<b>Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна</b>	Юридичний факультет, кафедра історії держави, права та політико-правових учень
<b>Галузь знань, шифр та назва спеціальності</b>	Освітній ступінь: «Бакалавр права»
<b>Викладачі курсу</b>	Бедрій М. М., кандидат юридичних наук, доцент кафедри основ права України.
<b>Контактна інформація викладачів</b>	marian.bedrii@lnu.edu.ua тел. 0679362777
<b>Консультації по курсу відбуваються</b>	щопонеділка, 15:00-17:00 год. (вул. Січових Стрільців, 14, ауд. 403) Також можливі он-лайн консультації: marian.bedrii@lnu.edu.ua
<b>Сторінка курсу</b>	
<b>Інформація про курс</b>	Загальноуніверситетська вибіркова навчальна дисципліна «Звичаєве право» має міждисциплінарне спрямування та зорієнтована на здобувачів вищої освіти у сфері права та інших напрямків. У ній поєднано теоретичний, історичний, порівняльний і практичний компоненти. Звернено увагу на основні аспекти звичаєвого права, що представлені у відповідних темах. Навчальна дисципліна відновлює дорадянську традицію вивчення звичаєвого права, яка становить основу важливий феномен правової культури України. Вона дає змогу пізнати правовий звичай як одвічне джерело українського права і його місце у міжнародному праві та правових системах сучасності. Здобуті знання повинні сприяти розвитку особистості та поглибити розуміння права майбутніми фахівцями різних спеціальностей. Курс має не тільки теоретичне, але й практичне значення, оскільки в сучасних умовах існують значні труднощі з належним застосуванням норм звичаєвого права судами та іншими органами публічної влади.
<b>Коротка анотація курсу</b>	Дисципліна «Звичаєве право» є загальноуніверситетською вибірковою дисципліною для освітніх програм «Бакалавр права», першого (бакалаврського) рівня освіти, яка викладається у 4 семестрі в обсязі 3 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
<b>Мета та цілі курсу</b>	Метою навчальної дисципліни є формування теоретичних знань про звичаєве право, сприяння особистому розвитку та вироблення практичних навиків виявлення і застосування правових звичаїв. . Завдання навчальної дисципліни: - освоєння теоретичної та історичної бази звичаєвого права; - підвищення рівня правової культури, важливою складовою якої є звичаєве право; - з'ясувати зміст і чинність правових звичаїв.
<b>Література для вивчення дисципліни</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>● Бедрій М. Копні суди на українських землях у XIV-XVIII ст.: історико-правове дослідження. Львів: Галицький друкар, 2014. 264 с.</li> <li>● Васянович О. А. Правовий звичай у правових системах сучасності. Київ: КНЕУ, 2014. 183 с.</li> <li>● Гримич М. В. Звичаєве цивільне право українців XIX – початку XX століття. Київ: Арістей, 2006. 560 с.</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>● Івановська О. П., Івановський П. О. Звичаєве право в Україні. Етнотворчий аспект. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2014. 383 с.</li> <li>● Кушинська Л. А. Звичаєве право України. Київ: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2013. 208 с.</li> <li>● Правовий звичай як джерело українського права IX–XIX ст. / за ред. І. Б. Усенка. Київ: Наукова думка, 2006. 280 с.</li> <li>● Чернобай О. Л. Філософія фольклорного права. Львів: Західноукраїнський консалтинг центр, 2013.</li> <li>● Шевченко О. О. Звичаєве право України IX–XIX ст. Київ, 2012. 199 с.</li> <li>● Щокін Ю. В. Міжнародно-правовий звичай: проблеми теорії і практики. Харків: Право, 2012. 456 с.</li> </ul>
<b>Тривалість курсу</b>	90 год.
<b>Обсяг курсу</b>	32 годин аудиторних занять. З них 16 годин лекцій, 16 годин практичних занять та 58 годин самостійної роботи
<b>Очікувані результати навчання</b>	<p>В результаті вивчення даного курсу студент повинен:</p> <p><b>знати:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- теоретичні засади та властивості правового звичаю як джерела права;</li> <li>- історичні витoki і тенденції розвитку звичаєвого права в Україні та світі;</li> <li>- місце правового звичаю у правових системах сучасності;</li> <li>- роль і значення правового звичаю як регулятора міжнародних відносин та міжнародної торгівлі;</li> <li>- особливості судових механізмів звичаєвого права.</li> </ul> <p><b>вміти:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- розрізняти правові, побутові, релігійні й етичні звичаї;</li> <li>- аналізувати зміст і з'ясувати походження правового звичаю;</li> <li>- визначати пріоритетні сфери звичаєво-правового регулювання суспільних відносин;</li> <li>- здійснювати порівняльний аналіз правових звичаїв різних народів і держав;</li> <li>- виявляти наявність або відсутність усталених практик і звичаїв у конкретних правовідносинах.</li> </ul>
<b>Ключові слова</b>	Звичаєве право, звичай, правова традиція, суспільна практика, судові органи, міжнародна торгівля, фольклорне право, державне санкціонування, архаїчне право.
<b>Формат курсу</b>	Очний
	Проведення лекцій, практичних занять та консультації для кращого розуміння тем
<b>Теми</b>	<p>Тема 1. Теоретичні основи правового звичаю.</p> <p>Тема 2. Генезис і еволюція звичаєвого права у світі.</p> <p>Тема 3. Формування української традиції звичаєвого права.</p> <p>Тема 4. Правовий звичай як джерело сучасного українського права.</p> <p>Тема 5. Правовий звичай у правових системах сучасності.</p> <p>Тема 6. Міжнародне звичаєве право.</p> <p>Тема 7. Правові звичаї міжнародної торгівлі.</p>

	Тема 8. Судові механізми застосування звичаєвого права.
<b>Підсумковий контроль, форма</b>	Залік в кінці семестру, усний
<b>Пререквізити</b>	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з гуманітарних дисциплін, достатніх для сприйняття категоріального апарату звичаєвого права
<b>Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу</b>	В процесі навчання використовуються наступні методи: <i>лекція</i> (подається фактичний матеріал, висвітлюються положення нормативно-правових актів тощо), <i>проблемний метод</i> (полягає у постановці перед студентами проблем практичного характеру та аналізуються запропоновані студентами способи їх вирішення), <i>інформаційно-пояснювальний метод</i> (надається інформація законодавчого, адміністративного, практичного характеру, статистична інформація тощо. Пояснюється значення окремих правових звичаїв та термінології), <i>метод обговорення дискусійних питань</i> (обговорюються проблеми реалізації норм звичаєвого права, застосування положень чинного законодавства України, практика підготовки юридичної документації, судова практика тощо) тощо.
<b>Необхідне обладнання</b>	Вивчення курсу потребує використання загально вживаних програм і операційних систем, доступу до мережі Інтернет.
<b>Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)</b>	Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою. Кінцева оцінка за залік складається із суми середнього бала за поточний та модульний контроль з дотримання пропорції 50% - 50%. <b>Письмові роботи:</b> Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (есе, контрольна робота, проекти документів, вирішення практичних ситуацій). <b>Академічна доброчесність:</b> Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. <b>Відвідання занять</b> є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. <b>Література.</b> Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих. <b>Політика виставлення балів.</b> Враховуються бали набрані на поточному оцінюванні, самостійній роботі та бали підсумкового оцінювання. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання та ін. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.
<b>Питання до заліку.</b>	Будуть надані для підготовки завчасно.

<b>Опитування</b>	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано після завершення курсу.
-------------------	---